

Sygn. akt IVU 205/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Cackowska-Frank

Protokolant st. sekr. sądowy Renata Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 r. w Toruniu

sprawy **W. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania **W. G.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 4 stycznia 2019 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że ubezpieczony W. G. nie pobrał nienależnie świadczenia tj. renty rodzinnej za okres od 1 września 2018 roku do 30 września 2018 roku w kwocie 1496,82 zł (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt sześć złotych 82/100) i nie ma obowiązku zwrotu tego świadczenia.

SSO Hanna Cackowska-Frank

Sygn. akt **IV U 205/19**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że W. G. pobrał nienależnie świadczenia za okres

od 1.09.2018 r. do 30.09.2018 r. w łącznej kwocie 1496,82 zł z tytułu renty rodzinnej, ponieważ nie uczęszczał na zajęcia kursu zawodowego w zawodzie technik logistyk

i zobowiązał W. G. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.09.2018 r. do 30.09.2018 r. w kwocie 1.496,82 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył W. G. wnosząc o jej uchylenie i zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego co do spełnienia warunku uprawniającego do renty rodzinnej dotyczącego nauki w szkole do osiągnięcia 25 lat życia.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, że w 2018 r. ukończył naukę w LO

w G. i przystąpił do egzaminu dojrzałości, jednak wynik nie ze wszystkich przedmiotów objętych egzaminem okazał się pozytywny. W związku z późnym terminem egzaminu poprawkowego i jeszcze odleglejszym ogłoszeniem jego wyniku, nie chcąc tracić roku, zapisał się na zajęcia organizowane przez szkołę policealną w G., w zawodzie technik logistyk. Po pomyślnym zdaniu poprawki z matematyki i uzyskaniu świadectwa dojrzałości ubezpieczony aplikował na

studia w Wyższej Szkole (...) w B.. Kiedy poinformowano go o zaliczeniu w poczet studentów tej uczelni na kierunku logistyka, udział w zajęciach w szkole policealnej stał się dla niego z punktu widzenia zdobywania wiedzy niecelowy, a z perspektywy prawa do świadczenia bez znaczenia, wobec innego okresu wakacyjnego studentów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W. G. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 27 grudnia 2013 r. zmarła matka ubezpieczonego. Na mocy decyzji organu rentowego z dnia 14 maja 2014 r. ubezpieczonemu została przyznana od 1 lutego 2014 r.

do 30 kwietnia 2015 r. renta rodzinna po matce. W związku z kontynuacją nauki przez ubezpieczonego świadczenie było przyznawane na kolejne okresy – do 31 sierpnia 2018 r.

/dowód: - decyzje ZUS, k. 64, 85, 92, 101 akt rentowych p. I/

Ubezpieczony w dniu 27 kwietnia 2018 r. ukończył IV Liceum Ogólnokształcące w G..

/dowód: - zaświadczenie, k. 109 akt rentowych p. I/

Ubezpieczony w dniu 5 września 2018 r. złożył do organu rentowego zaświadczenie z (...) w G. potwierdzające, że jest on słuchaczem kursu kwalifikacyjnego w zawodzie technik logistyk (przewidywany czas trwania kursu od 3 września 2018 r. do 8 grudnia 2018 r. – 286 h). Z uwagi na powyższe organ rentowy decyzją z 26 września 2018 r. ustalił ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej na okres od 1 września 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

/dowód: - zaświadczenia, k. 114-115 akt rentowych p. I,

- decyzja, k. 116 akt rentowych p. I/

Ubezpieczony w dniu 10 grudnia 2018 r. złożył do organu rentowego zaświadczenie z Wyższej Szkoły (...) w T. potwierdzające, że w roku akademickim 2018/2019 podjął on studia na I roku na kierunku logistyka – data rozpoczęcia studiów 8 października 2018 r.

Z uwagi na powyższe organ rentowy decyzją z 17 grudnia 2019 r. ustalił ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej na dalszy okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 września 2021 r.

/dowód: - zaświadczenie, k. 121 akt rentowych p. I,

- decyzja, k. 122 akt rentowych p. I/

(...) w G. pismem z dnia 18 grudnia 2018 r. poinformował organ rentowy, że ubezpieczony w ogóle nie uczęszczał na zajęcia i nie ukończył kursu kwalifikacyjnego w zawodzie technik logistyk.

Z uwagi na powyższe organ rentowy wydał w dniu 4 stycznia 2019 r. zaskarżoną decyzję.

/dowód: - pismo z (...), k. 127 akt rentowych p. I,

- decyzja, k. 128 akt rentowych p. I/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne i dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, gdyż żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności i mocy dowodowej, a nadto nie budziły one również wątpliwości Sądu.

Przedmiotem postępowania jest rozstrzygnięcie kwestii, czy ubezpieczony pobrał nienależnie świadczenie w postaci renty rodzinnej za okres od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. W myśl zaś ust. 2 tego artykułu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczone o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Okresy, za jakie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi zostały wskazane w ust. 4 i 5 art. 138 ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z art. 138 ust. 4 ww. ustawy nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach – za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Natomiast po myśli art. 138 ust. 5 ww. ustawy kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach – za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

Stosownie do art. 134 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli:

- 1) powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa;
- 2) osoba pobierająca świadczenia mimo pouczenia lub żądania organu rentowego nie przedłoży dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczeń;
- 3) osoba uprawniona do świadczeń nie poddała się badaniu lekarskiemu lub psychologicznemu, bez uzasadnionych przyczyn, mimo wezwania organu rentowego;
- 4) okaże się, że prawo do świadczeń nie istniało;
- 5) świadczenia nie mogą być doręczone z przyczyn niezależnych od organu rentowego.

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68 - 71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej;

3) małżonek (wdowa i wdowiec);

4) rodzice.

Stosownie do treści art. 68 w/w ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej

1) do ukończenia 16 lat,

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W myśl ust. 2 cytowanego przepisu, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Z analizy powyższych przepisów wynika, że po przekroczeniu przez dziecko uprawnione do renty rodzinnej 16 roku życia, prawo do renty rodzinnej przysługuje do ukończenia nauki w szkole, nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia. Warunkiem zatem nabycia prawa do renty rodzinnej jest kontynuacja nauki i wiek.

Podkreślić trzeba, że jeżeli do wniosku o rentę rodzinną zostanie przedłożone zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły (uczelni) i jest w nim zawarta informacja, do której klasy dziecko uczęszcza, jak również programowy rok ukończenia szkoły, to na podstawie takiego zaświadczenia oddział ZUS może wypłacać świadczenie bez przerwy, aż do przewidzianego programem terminu ukończenia nauki przez dziecko. Renta rodzinna przysługuje przez cały rok szkolny (akademicki), tj. do dnia 31 sierpnia lub do dnia 30 września, a zatem także przez okres ferii letnich. Zasada ta ma zastosowanie również do dzieci kończących szkołę lub uczelnię (vide: Komentarz do art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [w:]

K. Antonów, M. Bartnicki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, ABC, 2007, wyd. II).

Powyższe uregulowania dotyczące renty rodzinnej nie uzależniają prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyny warunek to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe. Prawo to przysługuje także za okres wakacji (za lipiec i sierpień, a w przypadku studentów także wrzesień) po ukończeniu nauki w danej szkole pod warunkiem, że po wakacjach zostało przyjęte do nowej szkoły i naukę kontynuuje (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 października 2015 r. III AUa 195/15 LEX nr 1950545).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczony po zakończeniu szkoły średniej i zdaniu egzaminu dojrzałości kontynuował od 8 października 2018 r. naukę w Wyższej Szkole (...) w T.. We wrześniu 2018 r. nigdzie nie uczył się, gdyż był to dla niego okres wakacyjny. Okoliczność że nie uczęszczał na kurs w (...) na który zapisał się na „wszelki wypadek”, asekurując się na wypadek niezdania matury – nie ma żadnego znaczenia dla sprawy, skoro po ukończeniu szkoły średniej, od października 2018 r. podjął naukę w szkole wyższej. Należy zgodzić się z ubezpieczonym, że wobec podjęcia nauki na studiach uczęszczanie na kurs w (...) było bezcelowe, nie było też konieczne dla zachowania uprawnień do renty rodzinnej.

Z tych właśnie względów nie można było uznać pobranej przez ubezpieczonego w spornym okresie renty rodzinnej jako świadczenia nienależnie pobranego i w związku

z tym nie było podstaw prawnych do obciążenia ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu tego świadczenia.

Z uwagi na powyższe Sąd, na podstawie cytowanych przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że W. G. nie pobrał nienależnie renty rodzinnej za okres od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. w kwocie 1.496,82 zł i nie ma obowiązku zwrotu tego świadczenia.

Przewodnicząca

SSO Hanna Cackowska – Frank